

Zelfs de paar dagen dat we met de boot van Beukers de rivier zijn opgevaren zagen we weinig vogels. De bomen staan langs de oevers tot in het water; de plantages zijn verlaten en dichtgegroeid; je moet het echt hebben van de vogels, die de rivier overvliegen. De meest opvallende waarneming op die tocht was de **Vorkstaartwouw**, een beest met extreem lange staartdelen.

Een tweede tocht bracht ons naar een 'bounty strandje' waar in het najaar zeeschildpadden hun eieren begraven. Met een liefvallige begeleidster, een kok en een Indiaanse gids, allemaal voor ons tweeën, voelden we ons daar echte toeristen.

Op het strand en boven zee was weinig vogelleven. Het beestje dat het meest opviel was een strandlopertje. Naar ons gevoel een gewone **Drieteen**, het logo van onze vereniging. Het dier vertoonde echter een totaal ander gedrag dan wij gewend zijn. Geen gedribbel langs de vloedlijn, het stond gewoonlijk doodstil in de richting van het water te staren en liep zo nu en dan een paar pasjes van en naar de zee. Een tweede bekende betrof een jonge **Dwergmeeuw** waarmee de gids aan kwam dragen. Het beestje was niet in orde en gaf later de geest. Het was, vermoedelijk in de Verenigde Staten, geringd.

Een driedaagse tocht met onze gastvrouw en gastheer bracht ons naar een plateau bij een stuwmeer, een eind het binnenland in. Vanaf het plateau was hier de **Koningsgier** met bijna witte bovenvleugels te zien. Daarnaast veel apen en een enkele slang. In een boompje boven een zitbank zaten zo nu en dan **Honingkruipers**. Fantastisch mooie donkerblauwe vogeltjes, een soort met rode en een soort met gele pootjes.

Terug op het logeerasadres werd vanzelfsprekend het magistrale boek van Haverschmidt: *De Vogels van Suriname*, opengeslagen. We leerden daaruit dat er zo'n 600 soorten in Suriname zijn te zien. Het is dan wel wat ontmoedigend om vast te stellen dat we er maar een fractie van zagen.

Terug in Noordwijk liep ik met kleinzoon Joost over het strand. Een kleine 40 graden kouder dan de dag daarvoor. We vonden in een vuilstee een groot stuk barnsteen; we zagen onze vriend de **Zilvermeeuw** met de groene ring met een L aan de rechterpoot (hoe oud moet het beest inmiddels zijn?) en de **Drieteentjes** langs de vloedlijn. Bedrijvig foeragerend langs de vloedlijn, zoals het hoort. Zou het beest op het schildpadstrandje toch iets anders zijn geweest?

GANZENEXCURSIE

Koene Vegter

Zoals de waddenexcursie elk jaar op de grens van zomer en herfst plaats vindt, zo is de ganzenexcursie altijd in de loze dagen tussen kerst en oud en nieuw.

De eerste en tot dusver ook weer laatste keer was voor mij eind 1996 naar o.a. Stellendam en Goedereede. Voornamelijk herinner ik mij de kou (tot - 5°), beijzelde dijkjes en het feit dat ik toch niet zo heel erg ganzig was, want na enige tijd kon ik niet echt meer in verrukking raken van weer een nieuwe ploeg of wolk Kol- dan wel Brand- of Rotganzen.

Wel zag ik toen, voor mij voor het eerst, diverse soorten duikers: Roodkeel-, Parel-, Kuif- en IJsdruiker bij de Brouwersdam en in het Oostvoornse Meer en dat maakte diepe indruk op mij. Toch heeft het nog een zestal jaren geduurd voor ik mij weer aan het genoegen van een ganzenexcursie kon overgeven.

Al eerder van plan, liet ik mij vorig jaar nog tegen houden door een windkracht 9, maar dit jaar leken

de weergoden gunstig of in elk geval zacht gestemd.

Een kleine 25 gelijkgezinden meldden zich eveneens zaterdag 28 december 2002 al om 8 uur 's morgens en veelal gemotoriseerd bij het Jan Verwey Natuurcentrum.

Een mooie opkomst, die voorzitter Jelle van Dijk echter in lichte verwarring bracht, omdat deze score het aantal per e-mail opgegeven verre overtrof, waarmee tevens zijn vooraf zo fraai opgestelde auto-indeling gelijk al in het honderd liep.

Gelukkig was dit geenszins typerend voor het verdere verloop van deze excursie en ook de individualisten bleken zich weer keurig over een zevental auto's te kunnen verdelen, die zich tot ver in de namiddag in redelijke samenhang door het groen-bruine Zuid-Hollandse en Zeeuwse landschap bewogen.

Ongetwijfeld was dit vooral een verdienste van de uitstekende routebeschrijving voorzien van vindplaatsen, soorten, enige landschappelijke details en aanwijzingen voor de (bescheiden) culinaire stops.

Jelle van Dijk had hiertoe met zijn vrouw Coby een week eerder de hele noordelijke delta als te bezoeken gebied verkend en hoewel hij vanwege de dichte mist geen gans gezien had, belemmerde dit hem niet om voor de excursie van vandaag een handleiding ongeveer even lang als dit verslag te produceren.

U ziet wel dat uw Vereniging geen moeite te veel is om een gedegen excursie te organiseren.

Oude Land van Strijen

Na Rotterdam werd richting Zierikzee al gauw de snelweg verlaten om over allerlei dijkjes en landweggetjes de Hoekse Waard te doorkruisen via Westmaas en Strijen.

Al bij de eerste stop kon een prooi plukkende Slechtvalk worden waargenomen, dat wil zeggen met het blote oog niet, met de kijker enigszins en met de telescoop waren ook de witte wangen goed te zien.

Ook kwamen hier de eerste groepen Kol- en Brandganzen voor, zowel in de lucht als op het land. Omdat het zonlicht inmiddels door de wolken begon te filteren een buitengewoon fraai gezicht. Dank zij Ineke van Dijk kon onderweg nog een Groene Specht op een knotwilg worden gesignaleerd.

Korendijksche Slikken

Op de site van de DBA (www.dutchbirding.nl) was bij de Korendijksche Slikken een Zeearend gemeld, zodat de tocht in deze richting werd voortgezet door de A 29 over te steken en Zuid-Beijerland binnen te rijden, waar na enig speuren weliswaar in de verte inderdaad een Zeearend gespot kon worden.

Precies rond de klok van 11 uur, wat volgens de kenners net in het optimale waarnemingsinterval van 10 tot 11 uur ligt. Vooral toen de juveniele vogel door een Buizerd belaagd werd kon het aanzienlijke verschil in grootte goed worden waargenomen.

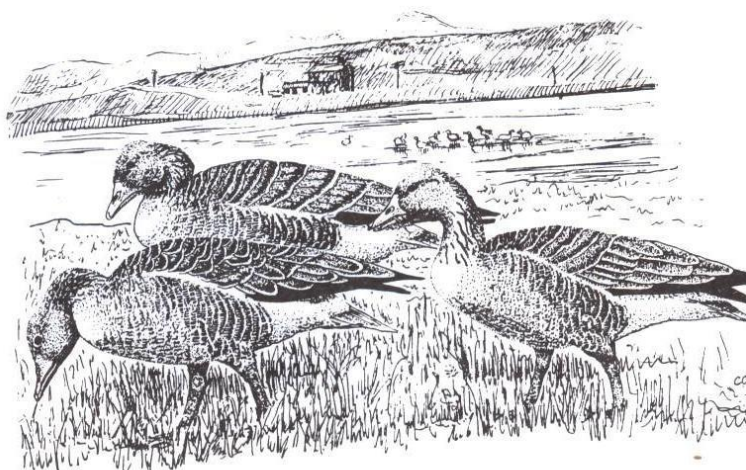
Inmiddels werden ook steeds meer ganzen gezien, weliswaar nog niet het miljoen dat volgens de Volkskrant van die ochtend jaarlijks in Nederland overwintert, maar ik denk dat duizenden zeker gehaald werd.

Naast de groepen met Grauwe Gans en Rotgans was ook in bescheiden mate sprake van de Dwerggans, die vanuit Zweden samen met de Brandgans wordt uitgezet om hem zo in Nederland, het luilekkerland voor de ganzen, te krijgen; daarbij blijkbaar niet gehinderd door het gegeven uit de al eerder aangehaalde Volkskrant dat jaarlijks ongeveer vier miljoen euro aan boeren

wordt uitgekeerd voor aantoonbare schade van ganzen aan hun weilanden

Vooralsnog konden de excursiedeelnemers er wel van blijven genieten en vooral de telescopers onder hen ontdekten ook steeds meer bijzonderheden.

Zo werden achtereenvolgens vanuit de grote groepen tevoorschijn getoverd: een Ross' Gans, een Sneeuwgans van de blauwe fase, een Roodhalsgans – nog opvlieënd ook en een Kleine Canadese Gans, hoewel sommigen deze soort tot het genre diertuinen bestempelden. De auto waarin ik samen met chauffeur George Hageman en Wim Plaatzer zat wilde zich bij zoveel noviteiten niet onbetuigd laten en meende in een gans met wittige kop, na bestudering van de Jonsson Vogelgids, een Indische Gans te herkennen.

Grauwe ganzen

Door meer deskundige leden van de Vereniging werd deze waarneming echter genadeloos afgeserveerd als zijnde niet meer en niet minder dan een gewone soepgans. Nu ja, niet onnut met de feestdagen zullen we maar denken.

De geoefende ganzenganger zal inmiddels ontdekt hebben dat in dit verhaal en deze opsomming tot dusver de Rietgans geheel ontbreekt en hier waren wij inderdaad wanhopig naar op zoek, zodat soms tot vermoeiens toe weer op het zoveelste dijkje gestopt werd bij een potentiële groep, maar gelukkig kon via het immer waakzaam oog van Kees Verweij ook deze leemte in de scoringslijst uiteindelijk worden weggewerkt.

Schouwen Duiveland

Inmiddels waren wij wat achter op de planning via Goeree Overflakkee toch nog op het Zeeuwse Schouwen Duiveland aangekomen, waar linea recta op uitspanning de Heerenkeet werd aangekoerst om rijkelijk na het middaguur eens aandacht aan de inwendige mens te besteden. Wel dienden wij eerst naar de bestelduur der gerechten te informeren, omdat bij een vorige gelegenheid meer dan een uur gewacht moest worden. Een kopje soep bleek nu op vijf minuten te staan, dus dat viel erg mee, maar de zelfgemaakte appeltaart was die ochtend niet bezorgd (sic) en vervangen door een brownie-achtige cake waar Willem Baalbergen ten volle van genoot, maar die mij zwaar op de maag viel. Terug naar de vogels, want daar gingen wij natuurlijk voor. Naast de ganzen hier ook aandacht voor wat andere soorten, zoals de diverse soorten eenden en andere watervogels: een IJsvogel in en een Watersnip boven de polder, veel fluitend overtrekkende of in bermen grazende Smienten, sierlijke Kleine Zwanen, een hele mooie

Pijlstaart van dichtbij goed waar te nemen, een wegwiekende Kleine Zilverreiger, diverse Grote Zilverreigers, een clubje Kluten, overvliegende Bergeenden enkele Middelste Zaagbekken en de altijd weer bijzonder fraaie Brilduikers.

Uiteindelijk kwamen wij al ronddolend toch weer bij de Brouwersdam uit, waar in de frisse wind al dan niet vanuit de auto nog enige tijd over zee werd getuurd en waar naast Eiders, Kanoeten en Steenlopers tenslotte ook nog twee Roodkeelduikers betrappt konden worden.

Af en toe onderduikend en weer bovenkomend op een langzaam golvende zee in een toenemende schemering vormde dit een mooie afsluiting van een enerverende excursie, waar in totaal een 70-tal soorten is gezien, maar waar los van aantallen nog zoveel meer te genieten viel in het Hollands landschap. En hoewel ik mijn duikers wel wat gemist heb konden de vele ganzenvluchten in het bleek-lage licht mij des te meer bekoren. Zo kan het ook tussen de feestdagen in feest zijn.

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. ***Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000***. – Nederlandse Fauna 5. Uitgegeven door Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden. 584 p. Prijs 62,50 euro.

Zaterdag 30 november 2002 was voor vogeltellend Nederland een feestelijke dag. In de stadsschouwburg van Nijmegen werd op die dag, in aanwezigheid van bijna 2000 vogelaars waaronder tien leden van onze vereniging, de *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000* gepresenteerd. De toevoeging 1998-2000 staat er niet voor niets. In die jaren werd ons land namelijk voor de tweede maal geheel op de aanwezigheid van broedvogels onderzocht. De eerste maal vond plaats in de periode 1973-1977 en de resultaten van die telronde werden samengevat in het boek *Atlas van de Nederlandse Broedvogels* (Teixeira e.a. 1979). Omdat beide telrondes een vergelijkbare opzet kenden, kan in het nieuwe boek veel gezegd worden over de voor- of achteruitgang van veel

soorten. In beide boeken is uitgegaan van hetzelfde raster van 5 bij 5 km dat over Nederland is gelegd. Bij het onderzoek in de jaren zeventig werd eigenlijk alleen maar aan de waarnemer gevraagd: broedt de soort in jouw blok of niet? Als deze vraag met *ja* kon worden beantwoord werd in dat blok een stip gezet, ongeacht of het slechts één paar of 200 paren betrof. Wel stond het de teller vrij een schatting van het aantal broedparen in dat blok toe te voegen. Met deze gegevens in de hand werden voor alle in ons land broedende soorten aantalsschattingen gemaakt. Bij het onderzoek voor de nieuwe atlas werd veel meer gevraagd dan in de jaren zeventig.

Uiteraard werd weer gevraagd om zo nauwkeurig mogelijk alle broedvogelsoorten in het 5x5km-hok op te sporen. Maar nu werd bovendien gevraagd om van een groot aantal niet zo algemene soorten een zo nauwkeurig mogelijke schatting van het aantal broedparen binnen het blok te geven. Geheel nieuw was bovendien dat in 8 van de 25 vierkante kilometers van het blok tweemaal tijdens het broedseizoen precies één uur zo fanatiek mogelijk geteld moest worden. Deze 8 blokken mochten niet zelf gekozen worden, maar werden in elk 5x5km-blok op dezelfde wijze door SOVON